Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen

Varsinais-Suomen elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskus

Pvm 23.4.2018

KEHA/1425/2018

PL 236
20101 TURKU

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunta; asiantuntijalausunto

Asia: Lausunto HE 14/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus on tutustunut hallituksen esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Alueellisen kalataloushallinnon keskeisiä tehtäviä ovat kalatalouden elinkeinojen edistäminen ja rahoittaminen (Euroopan meri- ja kalatalousrahasto), EU:n yhteisen kalastuspolitiikan valvonta, kalastuslain toimeenpano, vapaa-ajankalastuksen kehittäminen ja kalavarojen hoito, yleisen kalatalousedun valvonta sekä rajavesistöihin liittyvät kalataloustehtävät. YKP:n valvontaan liittyvät tehtävät ja kalastusvakuutuslain mukaiset tehtävät on keskitetty Varsinais-Suomen ELY-keskukseen. Kaikki edellä mainitut tehtävät ovat lakisääteisiä ja muodostavat hallinnollisen kokonaisuuden, jolla kansalaisia, toimialan yrityksiä ja sidosryhmiä palvellaan ottaen huomioon asiakkaiden tarpeet sekä laissa ja muissa säädöksissä asetetut tavoitteet.

Siirryttäessä maakuntahallintoon on syytä jatkossakin pitää mielessä, että maakunta kalatalousviranomaisen roolissa toimiessaan edustaa kalatalouden näkökulmaa ja toimii sille asetettujen lakisääteisten tehtävien ja strategioiden mukaisesti kalatalouden etujen ajajana ja toimialansa kehittäjänä. Koska monitavoitteisessa päätöksenteossa joudutaan usein intressiristiriitoihin, on kalatalouden tavoitteista poikkeavat vesistöjen käyttöpolitiikat (rakentaminen, säännöstely, tulvasuojelu) perusteltua pitää hallinnollisesti ja organisatorisesti erillään kalataloushallinnosta. Kuitenkin vaelluskalastrategiaan perustuva virtavesistöjen kunnostus ja kalateiden rakentaminen voidaan resurssien osalta ja toiminnallisesti ilman tavoitteiden ristiriitaa työnjaossa sovittaa osaksi kalataloushallinnon kokonaisuutta.

Alueellisen kalataloushallinnon palvelut ja toimintastrategiat uudistettiin vuoden 2015 alusta siten, että 11 palveluyksikön sijaan muodostettiin kolme (3) hallinnollista toiminta-aluetta – kuitenkin säilyttäen entiset palvelupisteet eri maakunnissa. Uudistuksella kalatalouden aluehallinto sopeutettiin niukentuneisiin taloudellisiin voimavaroihin. Kalatalouden elinkeinojärjestöt ja yritysasiakkaat sekä

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS, Kalatalouspalvelut
www.ely-keskus.fi etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi Y-tunnus 2296962-1
Aluetoimistot:
PL 236 20101 TURKU Puh. 029 502 2500
PL 1041 45101 KOUVOLA Puh. 029 502 9000
PL 36 00521 HELSINKI Puh. 029 502 1000
PL 131 65101 VAASA Puh. 029 502 8500

muut sidosryhmät ovat pitäneet uudistusta onnistuneena. Asiakaspalvelun taso on pystytty säilyttämään ja yhdenmukaistamaan. Ylimaakunnalliseen toimintakonseptiin on sopeuduttu nopeasti ja työnjaon selkeyttämisellä henkilöresurssit ja osaaminen on saatu tehokkaammin hyödynnettyä.

ELY-keskus katsoo, että on perusteltua, että nyt käsillä olevat lakiehdotukset mahdollistavat keskitettyjen palvelujen osalta maakuntarajat ylittävän palvelun EU:n yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanossa. Vastuumaakunnaksi nimetty Varsinais-Suomi todetaan myös kalastuslain muutoksessa tiettyjen rekisteröintitehtävien osalta.

ELY-keskus katsoo, että on tärkeää aikaansaada maakuntien kanssa kalataloushallintoa koskevat sopimukset. Vain siten on mahdollista säilyttää kalatalouden palvelukokonaisuus pirstomatta sitä määrärahojen osalta ja toiminnallisesti liian pieniin osiin. Erityisesti EU- hankerahoituksessa, vaelluskalakantojen hoidossa, vesistöjen kalataloudellisissa kunnostushankkeissa ja kalatalouden edistämismäärärahojen osalta vain riittävän laaja alueellinen toimintakehys mahdollistaa rakennemuutosta tukevat rahoitusratkaisut.

Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että lainmuutos on perusteltu ja ELY-keskus pääosin puoltaa hallituksen esitystä. Laki- ja pykäläkohtaisessa tarkastelussa esitämme alla joitakin kommentteja ja tarkennusta vaativia seikkoja:

31. Laki vesilain muuttamisesta (587/2011):

1 luku 7§
Yleisen kalatalousedun valvontaa vesilaissa on tarpeellista selventää ja yhdenmukaistaa mm. kalastuslaissa maakunnalle määrättyjen tehtävien kanssa.
Maakunta toimii alueellaan kalastuslain 19 §:n mukaisena kalatalousviranomaisena, jonka tehtäviin kalastuslain 20 §:ssä on määritelty mm. valvoa yleistä kalatalousetua sekä edistää kestävää kalastusta ja kalavarojen hoitoa.

Tähän viitaten ELY-keskus katsoo, että on johdonmukaista todeta myös vesilain 1 luvun 7 §:ssä, että yleistä kalatalousetua valvoo se maakunnan viranhaltija, jolle kalatalousasiat on määrätty hoidettavaksi. Lausuntoasioissa yleisen kalatalousedun itsenäinen puheoikeus on syytä säilyttää. Myös ympäristölupaviranomaisen kannalta selkeä kannanotto eri intressien näkökulmasta parantaa lupakäsittelyä.

Vastaavat muutokset tarpeen myös pykälissä 11, 14, 15, 20 ja 21§

19 luku Voimaantulo
16§ Aikaisemmin annetun päätöksen selventäminen:
2 momentti .voidaan selventää siten, että hyväksyjänä maakunnan kalatalousviranomainen

120. Laki merellä toimivien kalastus-ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta:
5 luvun 28a§ Toimivallan siirtäminen maakunnan viranhaltijalle: pykälä on velvoittava ja sen toteaminen maakunnan hallintosäännössä on perusteltu.

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS, Kalatalouspalvelut
www.ely-keskus.fi etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi Y-tunnus 2296962-1
Aluetoimistot:
PL 236 PL 1041 PL 36 PL 131
20101 TURKU 45101 KOUVOLA 00521 HELSINKI 65101 VAASA
Puh. 029 502 2500 Puh. 029 502 9000 Puh. 029 502 1000 Puh. 029 502 8500

136. Laki EU:n meri-ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta toimeenpanosta
Lain toimeenpanossa on pyrittävä aikaansaamaan järkevä välittävän viranomaisen toimivaltaa koskeva keskittämismalli.
Erityisesti 22§, joka koskettaa tuen myöntämistä ilman hakemusta (ns. tekniset tuet valvontaan ja EMKR:n toimeenpanoon) on syytä kirjoittaa uusiksi.
ELY-keskus katsoo, että 22§ linkittyy suoraan YKP:n toimeenpanoon ja valvontaan sekä myös EMKR:n toimeenpanon resurssointiin ja siten on perusteltua nimetä vastuumaakunnaksi Varsinais-Suomen maakunta. Muutoin nyt keskitettynä V-S ELY-keskuksessa hoidettu toimeenpano murtuu ja heikentää hallinnon toimintakykyä.

137. Laki yhteisen kalastuspolitikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttaminen:
ELY-keskus pitää vastuumaakunnan nimeämistä perusteltuna.

141. Laki kalastuslain muuttamisesta
ELY-keskus pitää 19§ (Kalatalousviranomaiset) velvoitetta kalatalousviranomaisen toimivallan käyttämisestä hallintosääntöön vietynä perusteltuna.
20§ Maakunnan tehtävät: tehtäväkokonaisuus tuotu esille nykyisen toimintamallin mukaan - myös yleisen kalatalousedun valvonta tärkeänä tehtävänä
21§ Maakunnan toimivalta talousvyöhykkeellä: on perusteltua nimetä vastuumaakunnaksi Varsinais-Suomen maakunta, koska tehtävä liittyy kiinteästi YKP:n toimeenpanoon Itämerellä

33§ Alueellinen kalatalouden toimintaryhmä: lakiesitys ei ole hyvä - se rikkoo nykyiset jo nimetyt laajemmat yhteistyöryhmäkokonaisuudet. Esimerkiksi Varsinais-Suomen ELY-keskus on nimennyt vain 4 yhteistyöryhmää toimialueelleen (8 maakuntaa). Esitämme, että lisätään momentti, jossa todetaan, että tarvittaessa yhteistyöryhmien määrästä ja toimialueista voidaan erikseen sopia (naapuri) maakuntien kesken. Tämä on perusteltua, koska kalatalousalueiden rajatkaan eivät noudata kaikilta osin maakuntien rajoja.

144. Laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta
26§ Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttömaksu:
ELY-keskus toivoo tähän selvennystä lähinnä siltä osin, että on järkevää saada kyseessä oleva käyttömaksu suoraan Varsinais-Suomen maakunnan käyttöön korvauksena valvonnasta ja tietojärjestelmien ylläpidosta syntyviin kuluihin. Tämä jää nyt esitetyssä muodossaan epäselväksi.

Kalatalouspäällikkö Kari Ranta-aho

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS, Kalatalouspalvelut
www.ely-keskus.fi etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi Y-tunnus 2296962-1
Aluetoimistot:
PL 236 20101 TURKU Puh. 029 502 2500
PL 1041 45101 KOUVOLA Puh. 029 502 9000
PL 36 00521 HELSINKI Puh. 029 502 1000
PL 131 65101 VAASA Puh. 029 502 8500